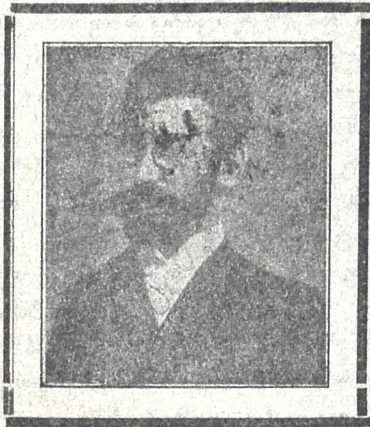

№ 32—1917
კვირა მარიაშოგის

6 ფასი
20. კ.

წელიწადი მხუთე
გამოცემისა

გიორგი ჯუკოვსკი
ზღანოვიჩი (მაილშვილი)
პუბლიცისტი. საზოგადო
მოღვაწე და ქიათურის შავი
ქვის საბჭოს თავმჯდომარე.
გარდაიცვალა მკათათვის 31
ქუთაისში.

სიმღერა

ია და ვარდი დავთესე,
მოვიდა ნარი, ეკალი
სართხის კარსა ვეძებდი,
ჯოჯოხეთს ზიზხელს მე თვალი.
ვაჰ, სიჭაბუკევე დანთქმულო,
ნეტავ რისათვის მოგკალი?!

* * *

ჯანყი, ბურუსი გროვდება,
ცრემლი ციმციმებს თვალზედა,
ძმა ძმასა ველარ ვათავსე.
ხელი დაუდევს ხმალებდა,—
მაინც სიყვარულს დავეძებ,
ვფიქრობ კარგს მომავალზედა!..

იზიძე

მარიაშოგისთვის 4—1917 წ.

ძველი რაინდი

გიორგი ფელიქსეს ძე ზდანოვიჩი (მაიაშვილი)

საქართველას ფერდობები დაითალსა.

რეფლიუციონერთა გუნდს გამოეჩინა ძველი რაინდი.

ხალხსანთა მიმდინარეობას გამოსწუდა მუდამ მბტერავი სიმი.

ქართველ სოციალფედერალისტთა სარეფლიუციონერო პარტიის გუნდის ღელა სასრეტელს განისვენებს.

რეფლიუციონერობის იხდის და ეჭობი ღვინისა-ვი მღუმარებს.

ვინ არის იგი, რომ ამ ღვინის გამაჟღერა? გიორგი ზდანოვიჩი — გ. მაიაშვილი.

ვინც რუსეთის 70—75 წლიან თავგანწირულ რეფლიუციონერებს ახსენებს; ვინც ამ ხანის ხალხის კეთილდღეობისათვის გატაცებულ მებრძოლთა და წამებულთ მოგონებს, გიორგიც მოგონდება.

მათ შორის გიორგის სახე შუქურვარსკვლავად მოსჩანს

ვინც ჩვენს ხალხსანთ მოგონებს, გიორგიც თვალწინ დაეხატება.

გიორგიმაც მზადა ძველი რუსეთის სასტიკი რეჟიმი — დევნა, კატორჯა, ციხეობა.

რეფლიუციონერ სტრუქტურებისა და განიცადა, მაგრამ შემდეგშიან არ უღალატნია თავის რწმუნისათვის.

იგი მუდამ რაინდი იყო, რაინდი შეურუეველი.

საქართველოში დაბრუნებული სათავეში მოკლდა ხალხსანთა მოძრაობას და არა ერთი და ორი წერილი უძღვნა ჩვენი ხალხის პოლიტიკურ-გეოგრაფიულ ფორმირებას.

მან კარგად იცოდა, რომ სიტყვა თვინიერ საქმისა მკვლარ არს, იცოდა ისიც, რომ თუ ერთი ნივთიერად წელში გამაგრებული არ არის, ისე ვერ აღმართნდება და ნამდვილის უფროსი გაცნობით შეჰქმნა ჭიათურის შავი ქვის წარმოება. აქ ბევრი დაფიქრება გადახდა, მაგრამ მაინც მუდამ შეურუეველი იყო, ვითარცა ძველი რაინდი.

პარტიულ-კლასობრივმა დასარისხებამ იგი სოც.ფედერალისტთა პარტიის სათავეში მოაქცია და ამ პარტიის ერთი ლიდერთაგანი იყო.

აქაც დიდი ბრძოლა გადახდა, მაინც ბელადმდე ურუეველად დარჩა ვითარცა ძველი რაინდი.

ვინ იყო, ვისი შთამომავალი, რა შეჰქმნა, რას გასწავლიდა? ამაზე უფრო დაწვრილებით შემდეგ რადისმე, ხალხ ეხლა-ვი ვიტყვი, რომ ჩვენს საზოგადოებრივ მოქალაქეობრივ და ნივთიერ აღმართნებას ერთი ღელა-ბრძოლა განმოკლდა.

იგი საქართველოს ღირსეული შვილი იყო და მომავალი უფრო მეტს ფასს დასდებს.

ამინი იყოს ხსენება მისი!

იოსებ იმედაშვილი

„აქეთ-იქით გამარჯობა“

(გაგრძელება. იხ. № 31)

სიტყვა „გამარჯობა“ თვითონ ლაზარემ რამდენჯერმე გაიმეორა, მაგრამ ამ სიტყვას არავითარიმე მოგონება ან მოქმედება არ გამოუწვევია მასში. ხოლო, როცა მისმა ცოლმა წარმოსთქვა ეს სიტყვა, ამის გაგონებაზედ კი იგი ისარწაკრავივით შევლივით გამოვარდა სახლიდან და მოკურცხლა სოფლისაკენ თანაც ბუბუტუტება: რათ დამავიწყდა, კიდევ კარგი დედაკაცმა წამოაყრანტალო და მამაგონა, თორემ შეიძლება დამავიწყებოდა და ფიქრად აღარ მომსვლოდა მე, ვაი, შენ ჩემო თავო, რას იტყოდა კაცი! იქნება იფიქრა, რომ იმასაც უმზრახად დავადგები!

სასოფლოზედ ხალხი იყო შეყრილი და ყაყანებდა. რა მიუახლოვდა ყრილობას, ფეხი არ შეუყენებია ლაზარეს ისევ ისე გაჩქარებით გაუარა ყრილობას გვერდით, თითქმის უსუნთქებლივ დაჰყვირა ზედი-ზედ, ვიდრე გასცილებოდა ხალხს: „გამარჯობა! გამარჯობა!“ და გააგრძელა თვისი გზა.

პირველ ხანს მხოლოდ ზოგიერთმა მიაქცია მას ყურადღება, მაგრამ მალე საყაყანო საგნად ლაზარე გაუხდა.

— ერთი მიხედეთ, კაცებო, ლაზარე რა ნაირად მიძუტუტებდა!

—არ დაიჯერებთ, კაცებო, მე და ჩემი ღმერთმა, მიხაკოსთან მიზის უთუოდ, რომ „გამარჯობა“ უთხრას.

—ეი, კაცებო, ძრიელ ოსტატურად არ გამოკრა სარმა და გამოსდო პირში ჩალა!

—იმ სახკარ ამოწყვეტილმა რა ოინი უყო საწყალს!

—დიკარგოსი საწყალი კი არა, დასახობია! კაცო, ვერ გაურჩევი, თვითონ მავ სახლკარ დასაქვევს, მტერი ვინ არის მაგისი და მოკეთე ვინ! სულ ბარაქალაობაზე უკირავს თვალი და აბა ვინ ეტყვის ბარაქალას მაგისი საქმეების ჩამდენ კაცს, თუ არ მტერი!

—მაგაზე უცნაური კაცი მე ჩემ დღეში არ მინახავს

—ეჰ მე თუ მკითხავთ, ლაზარე უცნაური კი არა ძრიელ ოსტატი და გამოცდილი კაცია. აბა რომელი უზის ჩვენგანი მიხაკას თვალში, ან რომელია მოუფო ჩვენგანმა იმას გული? ლაზარემ კი აღლო აართვა იმას და ცდილობს ყველაფერით ხელი შეუწყოს მის ზნეს, რომ არ აწყენინოს და ყოველთვის ასაიპოვნოს, და აკი ამისთვისაც მთელ სოფელში მიხაკოსათვის ერთად-ერთი ლაზარეა კაცური კაცი.

—აბა, მართლა და უცნაური კაცი სწორედ მიხაკაა აი! კაცო, მავ ოჯახ დაქვეულის სულ სხვა ნაირად ესმის მეზობლობა! თუ შენ იმასთან რაიმე საციქველისათვის მიხვევ, თავის დღეში ხელს არ გაგიმართავს თუნდა შენ თვალწინ იდოს ის საგანი რისათვისაც მიხვედი, მაინც დაგიმალავს და დაგიფიცავს. შენთან რო მოვა ძალით წაგართმევს და წაიღებს, რაც უნდა.

—არა, სოსიავე, ერთი როგო იყო, შენ რო ცელი გამოგტაცა ხელიდამ?

—რა როგო იყო! მე ფიჩხსა ვლენწავდი თონეში ჩასაკეთებლად. უცბად მოიქრა შენი მიხაკა, გამომტაცა ცული ხელიდამ—შენ დაცადე, ჯერ მე მჭირდება შენი ცულიო. ვეუბნები: კაცო, ხო ხედავ, თონეს უნდა ჩაუქეთო, ცოლი დაუქვადება-მეთქი. და რას მეუბნება? „ბიჭო, რას მიედ-მოედები, მაშ რის მეზობლები ვართო. შენ მადრიელსაც არა ხარ, რომ მე შენთან საციქველისათვის მოვდი-

ვარ და ამით კეთილ მეზობლობას გიმტკიცებო. რატო მადლობასაც არ მიხდი, რომ მე შენი ცული მიმაქვს სახმარებლათო. მე მინდა კეთილი მეზობლობა გაგიწიოვო და შენ კი ხელსა მკრაო, აბა სადაური რამ არის ესაო? ცული იმან წაიღო და მეკი ხელით ძლივს დავამტვრეე ფიჩხი.

—ეი, რატო იგეთი კაცია ეგ ოჯახ დასაქვევი! ეგ კიდევ რაა? იმ დღეს ჩვენებიანთ ზაქაროს ნათლობა ქონდი. დავაპირეთ თუ არა სუფრაზედ და ხდომა და, ჭუბლუც, შენმა მიხაკამ კი შემოყო სახლში თავი დაუპატიე-ბლად. განა თუ აკალა-ლა ვისმე, კაცებო, თქვენმა გამარჯობამ, ზემო თაროზე წამოსკუბდა! თამადადაც დაუკითხავათა დაუთხოვენლად თითონ დაღვა, კი კერძებიც იმან მიისაკუთრა. ვილას ერქვა ან ნათლია ან მიპატიეებული სტუმრები. ასე ეგონებოდა კაცს მასპინძელი ეს არიო. ახლა როგო აირევა და ზაქარო მაგრამ რას იხვედა?-სუფრის გაურეგოება არ მოინდომა და ამისთვის ვერაფერი უთხრა.

—რა ზაქარო და რა სხვა? ეგ ყველასათვის დაუპატიეებელი სტუმარია. მაგრამ, ყველა ამას ჯანი გავარდეს, თითონ რო დაიწყობს ხოლმე სხვისა სახლში უფროსობასა და თადარიგის მიცემას—ეს არის მეტის მეტად გულმოსავლელი და გასაბრაზებელი. ახლა როგორი გულუხვი მასპინძელია სხვისა სუფრაზე და მავის სახლს კი საით აბია კარი—არვინ იცის.

—თქვენ რა გგონიათ? იქნება იქამდისაც მივიდეს მაგისი გაბედულობა, რომ უღროგო დროს შემოგეჭრას სახლში და გითხრას: შენ აღექვი, ახლა მე უნდა მოვისკენო შენ დედა-კაცთანაო. შენც, მეტი ჩარა არა გაქვს, უნდა აღგე, მადლობა გადაუხადო შენი დედა-კაცის პატივისცემისთვის და გამოხვიდე გარედ.

—თქვენ მაგრე იხუმრეთ და იხარხარეთ და აწყინოს ყველაფერმა მიხაკას!

—ახ, პატრონი რო იყოს, უნდა დაციროს ვინც ეგ აქ ჩამოათესლა და რაც სიგძე აქვს, ის სიპტყე მისცეს!

—ეჰ, შენ არ იცი, გიგლავ და ლაპა-

რაკობს იცი რა თანხებს იძლეოდა თურმე როცა აქ ფეხის შემოდგმას აპირობდა, მთელი სოფლის აშენებასა და აყვავებისა პირდებოდა თურმე ხალხს ისე ხიბლავდა თურმე ხალხს თავისი მოქარგული ენით, რომ, თუ შენც გაიგონებდი პირველი შენ გაუღებდი შენი სახლის კარს.

— ეს ოხერი, ჩვენი გლეხი კაცობა სულ მაგითა ვართ დაღუპულები. ვინც გაგვიცინებს და ტკბილ სიტყვას გაგვაგონებს, ყველა ჩვენი მოკეთე გვეგონია და მის გულში კი ვერ ჩავვიხედნია, თუ რა განძი უღვეს იქ ჩვენთვის.

მელანია

(გაგრძელება იქნება)

ის

ლამაზი,
 აზიზი,
 და ნაზი,
 ფაქიზი.
 დასტკნება,
 დაღნება,
 მოკვდება,
 დაჰქრება...
 ვით ტკბილ ძილს,
 ფერ-მიხიდილს,
 შეხვდება
 შეგ სიკვდილს...
 სიკვდილი
 უხმოა,
 უგანოა,
 კუბოა...
 შევენება
 შიგ წვება,
 იწვება,
 იცვლება...
 ინამუის,
 იკრძალვის,
 საფლავში
 იმალვის...
 დავკარგავ,
 ვერ ვნახავ,
 მასთან გულს
 დავმარბავ...

ორი უსტარი.

ჩემო გოგო!

— აი, ეხლა, როდესაც „ცბიერ თამაროს“ დღე იწურება და სადაცაა სამუდამოთ თვალებს დაეხუჭავ, უკანასკნელათ შენს სურათს ვვედრებ, შეესთხოვ შესცვალოს სახელწოდება „ცბიერო თამრო“ უმანკოვნა...
 ოხ, ჩემო კარგო, რა ბედნიერად ჩავთვლიდი ჩემ თავს, რომ მომაკვდავს სიხარულის ერთი ვარსკვლავი გამბრწყინებოდა, რომ გულს დაღატულს „ცბიერი თამრო“ არ აღსდგომოდა, შენ წინ მუხლმოყრილს წმინდა ლოცვები არ დაჰგომოდა...
 შენ ვერ მისწვდები, კეთილო სარტფო, ვერ წარმოიდგენ ბნელში შენაშვალის სულის კვეთებას. ტიალი ჩემი წარსული უკუნ უღაბნო გარდამქცევია, ყვედრება სულის წიადში ჩასაფრებულა, ჩემად მწვევია.
 ოხ! რა ძნელია უკაცრიელო მინდორ-ველებზე ობლად, უტოლოდ შორი მგზავრობა, რას შენს შავს ფიქრებს მძიმედ დაწოლილი ნელი სიოც კი არ ეკარება.
 მიდიხარ მარტო ლანდი ეული და კუშტ გარემოს შიშით ცახცახებ...
 ოხ, ნეტავ აქ დროს, კუპრით ავსებულ ტანჯვის უფსკრულში მოგჩვენოს სახე ტოლისა, შემოგცინოს და განფანტოს, გააბრწყინოს სახე სწორისა...
 აჰ, მოდი სატრფო! აღმიშალე სულის გზებანი, შემომცინე, გომიზიარე ჩემგან ნატანჯი გულის ებანი, გადაგეხვიოთ, რომ კოცნით დავწვა მდაბალი სულის შეცოდებანი...
 მაუწყე, გოგო, „უმანკო თამროს“ ბავშვის ხელით პასუხი ტკბილი, რომ მოგვეგებო ნანატრ სატრფოს სატრფო არჩილი და, თუ დავცე მუხლ-მოკვეთილი, ვერ ავიტანო სიყვარულის ცეცხლი დამწველი და დავლიო განწირულმა ცოდვილი სული...
 —ამასა გვედრებ, ჩემს საფლავზე ძეგლი აღმართო, უმანკების შენ იყავ გოგო ჩემი მშვენება; ზედ წარაწერე: საყვარელ თამროს საკუთრება უმანკოება.
 შენი თამარა.

საყვარელო თამრო!

აღმიტაცე შენის წრფელობით.
 შენმა უსტარმა გაზაფხულის სიო მოჰბერა გაყვითლებულ სიყვარულის ხეს და სასიცოცხლოდ ააშრილა.
 რა კარგია ნეტარება, გული სიხარულით აღივსო, სულმა სიმღერა მოართო!

რა კარგია გაზაფხული, საყვარელო, რა მშვენიერი და მომხიბვლე-
ლი, რა წარმტაცი და ჯადოქარი, მის ტკბილ ჰანგზე დამწვარი ფი-
ლტვები რითმსა მორჩილებს, მდუმარე ბაგეც ტკბილ ხმიანად ეხმაუ-
რება!

მოექრივარ სატრფო, ეგებ გაფანტო უზბლზე ნაკეცი ხშირი
ნაოქი..

ახ! რად წამომცდა უზბლის ღრუბლები, მწარე ფიქრების ბნელი
სმყარო...

მაგონდება წრფელი ვედრება... მახსოვს ცრემლები, სიყვარულის
ცხარე ცრემლები.., მახსოვს წუთები, საზარელი შავი წუთები..
კმარა, ნუ ღელავ, ნუ აშფოთდები სულო ობოლო, თორემ
თუ აღსდგა გულში ნაბუფი ტანჯვა-ვაება, ვაჰმე, წარხოცავს შვებ
მოლხენას...

რა კარგია გაზაფხული, როგორი მშვენი და მომხიბვლელი, და-
დუმებული გულის სიმებიც ამიხმაურა.

ეხლა ჩემს სულში ათას ფერადი ყვავილთ ტბა ღელავს.. ცაში
აქრილი ლამაზი გედი მოჰქრის, მოელავს! ..

აჰა! მოექრივარ საყვარელო, ლამაზო. მშვენო, **თამარო ცბიერო!**
ახ! რად მოექრივარ! რად მომიხაროინ ცბიერ სატრფოსკენ!? განა
არ მახსოვს შენი დაცინვა, შენი ხარხარი?!

როცა კაბუეს ფრთები მესხა, „ცბიერო ქალო“, მომტებე და
არად მიღებულს თვალწინ დამიგდე და დღეს მეძახი ფრთებ დაღეწი
ლს სანავარდოთ, გასართობათა?!

ცბიერო ქალო, აღარ მჯერა უმანკოება, ხოლო ნათლად მაგო-
ნდება გაცნობისას შენი ხერხი, შენი შნობა.

მახსოვს წუთი შეხვედრისა, წუთი საზარი, ოდეს გულში ჩამორ-
კე გრძნობისა ზარი.

მე ვიდექი ჩაფერვლილი, თვალ-ანაპყრობი და შეეცქეროდი ხი-
ლულ ღვთაებს დაისრული, გულანატოკი

ქენს მოქნილ სხეულს ეთეროვანს დილის სხივები შემოდგომოდ
და ისე ნაზად, ისე მოხდენით, მშვენიერო, მიმოარხვედი, სატრფოს
მეგონა გრძნობის წალკოტში საყვარლისათვის ყვავილებს კრეფდი..

ნეტავ რად იყავ, ცბიერო ქალო ისე წარმტაცი და მომხიბვლელი.
იდექი ტურფად, ტანაყრილი ყვავილის მსგავსად, თხელი საბური
ბროლის ტანზე ნელის ტალღებით მინარნარებდა და გრძნობის ხმაზე
რითმით იძროდა თვალის მომჭრელი ნაკეთიერება.

რა კარგი იყავ, რა ლამაზი და მომხიბვლელი!

ყელმოღერილს ციურ სახეზე ციური შუქი გადაფენოდა, ზეგა-
დმო მადლი და ბრწყინვალეობა წარტყვენილ თვლებს რარიგ შვენო-
და და დანათოდი ლოცვის გუშავი შენს მშოსავ სატრფოს.

ლამაზი იყავ. მომხიბვლელი, ცბიერო ქალო! და მეც აღმომსკდა
ნათმენი გრძნობის ნაკადი ვრცელი

მუხლ მოყრილმა თვალ მოგაპყრე ზეცით მოვლენილს ჩემს მნა-
თობელს და სასოებით შეგიმუდარე:

სატრფო! აზაყი შენს ფერხთ მოყვრილვარ და ჩემს ღვთაებას გე-
მუდარები ზეარაკი ესე მიიღო მსხვერპლად...

მის საფლავს,
გულსაკლავს,
სიცოცხლე
თან ახლავს.
მკვდარ გულზე,
ვარდს გაზრდის,
და ვარდიც
ვითარც ის
იქნება:
აზიზი,
და, ნაზი,
ფაქიზი.

* *

სათნო ქალს,
ცეცხლის აღს,
მკრთალს, მთვრალს
ქვეყნის თვალს.
ვალმერთებ,
ვადიდებ,
ჩემს მკერდზე
ვაძინებ.
და თუმცა მწვავს,
მწვავს და მკლავს,
სათნო სატრფო
მაინც მყავს.
ოჰ! რა ვსთქვი?
სატრფო მყავს.
აჰ! არა,
არა მყავს.
თუმცა კი,
კი მყავდა...
მყავდა და
მიყვარდა...
დაღამიდა...
გაშავდა...
მოკვდა და
გათავდა

დ. კობალი

ნუ დამცინებ მცირე მსხვერპლისთვის.

გახსოვდეს ტურფა; დიად გრძნობისთვის ყოველივე მცირედი რის, გარდა საყვარლის ტანჯულ გულისა.

აჰა, მიიღე ტანჯული სატრფოს ტანჯული გული...

დაამთავრო, მცინარი სახით გამეხმატკბილედ და მეც მოგიგე ვა- არებულმა: დავამთავრე დასასრული დასაწყისისა და...

ხა! ხა! ხა! ხა! გადმომაყარე...

აჰ!! აღარ ძალმიძს გადაფურცლო მოგონების შავი რვეული, დამიბნელდა სატრფოს წამებულს თვალი ხვეული, გული დელავს, ტანჯვას ვერ უძლებს მისუსტებული და შფოთავს სული მოქანცული, აქაც ჩვეული.

გასწი ბავშვო! გასწი, ნუ მიცდი.

გ. დათიაშვილი

მწეხრის საგალობელი

— სევდავ, რათ ამოირჩიე ჩემი გული სამარადისო საცხოვრებლად?.. სევდავ, რათ იკერავ ჩემ შავ ფიქრთაგან ტანთ საცემელს, გიხდება? სევდავ, ვამომეპასუხე!.. მიყვარს შენთან ბაასი. მიხვალ? სადა? წყარო გინდა იპოვნო? აჰა, გული ჩემი, სევდავ, დაჰკარ მახვილი შენი. იქ შეგუბებული ზღვაა კაემნის. სად მიხვალ, სევდავ, სად? გეშინიან ჩემ განგმირულ გულიდან მჩქეფარ ნაკადულის? როგორ? სმენა გინდა საგალობლის? და განა შენ არ მასწავლე მწუხარე ჰანგები?.. განა შენ არ მასწავლე ობოლის ქვითინი; განა შენ არ მასწავლე ძმათაგან ჯვარცმულის კენესა; განა შენ არ მასწავლე მომაკვდავ არწივის ოხვრა; განა შენ არ მასწავლე განგმირულ ამირანის გმუნვა?.. ჰა, მომაპყარ ყურნი შენნი. მე გიგალობ, .. ისმინე!..

— —

— სევდა, რა არის ტბის შავ უფსკრულში რომ ესე ბრწყინავს? რათ ჩასტყერიან ხოლმე მზე და მთვარე და ეალერსებიან მას. მთვარეს ხომ არ ჩაუვარდა ტბაში მარგალიტი, ან იქნებ ტბის ძირში გაიყინა მზის მწველი ალერსი? არა? მაშ რა არის შავ ტბაში რომ ესე ბრწყინავს?

— ძმათაგან უსამართლოდ დევნილის ცრემლები.

— —

— ყრმანო, ვინ მოდის, ვინ?

— შავი მხედარი, შავ ტაიქით, შავ იარაღში ჩასმული. მთიდან დაეშვა ძირს, ჩვენსკენ მოჰქრის.

— განვედით გარედ, ყრმანო, და თაყვანი ეცით მას. უგალობდეთ მას. აღიდებდეთ მას. მუხლი მოუყარეთ. კურთხეულ არს მომაველი... აჰა, მიართვით მას ძღვნად ჩემი ფარხმალი...

— ესე მალე რათ მობრუნდით ყრმანო!

— ვერ გეტყვით.

— რაო, ჯერ არ გაუვლია?

— ვერ გეტყვით.

— გაიარა?

— ვერ გეტყვით.

— სთქვით, სთქვით ყრმანო!

მხედარმა შენნი ფარ-ხმალი დალეწა და შორს გადახტყორცნა.

— ოჰ!

— მხედარმა წალკოტსა შენსა შევლო და შენგან რგულნი ყვავილნი ტაიქმა მისმა ფერხითა თვისითა მოსრნა.

— ოჰ!..

დ. ლუკაშვილი.

ფრ. კეტ. ყური მომივღე ერთი, ჰანეს; შენ იმნაირად ლაპარაკობ, რომ მე... ასე შენთვის სულ რაღაცა მეტი ვარ.

იოჰან. არ მე!მის!

ფრ. კეტ. დიახ, და ეს იმიტომ რომ მე შენ ვერ გაკმაყოფილებ, არ მოგწონვარ.

იოჰან. უფალო ღმერთო ჩემო! ასე დამერწმუნე... ეგ ლა მაკლდა! ჩემი ნერვები გსემის სხვილი თოკები კი არ არის!. გარდა ამისა, არ შემიძლიან ეხლა ყველა ამეების ატანა. (გადის ბადში)

ფრ. ფოკ. (ფანჯრით ბუჯიანი შემოაქვს და სდგამს სტოლზე) ფრეილინ ანნასთვისაა ეს.

ფრ. კეტ. (განწირულად ქვითინებს. მეტი აღუფლებსაგან გულ ამსკვნლია. მივარდება ფრანუ ფოკერატს და კისერზე მოეხვევა). დედი, დედილო... მე უნდა წავიდე... დავიკარგო ამ სახლიდან... ყველას უნდა მოვშორდეთ... ეს აუტანელია, დედი... აუტანელია!..

ფრ. ფოკ. ღმერთო დაგვიფარე! შეილო, რა მოხდა?... ვინ... ვინ რა გითხრა?

ფრ. კეტ. (ხმას იტყვის და გუგუნიანად) არა, არა! მართლაც და ისეთ არარაობას არ წარმოვადგენ, რომ ჩემი აღება და გადაღება ასე ადვილი იყოს!.. არა, დედი მე მივიღვარ. ამ საათში ამერიკაში... გემით ინგლისში, ან სხვაგან სადმე ისეთ ალაგას, სადაც მე ვერ მიცნობენ... უნდა მოვშორდე, მოვშორდე აქაურობას!

ფრ. ფოკ. შეილო! ამერიკაშიო?! ღმერთო, ზეციერო მამაო! რა დაგემართა? ერთი იფიქრე!. ქმარსა და შეილს თავი უნდა დაანებო!. ნუ თუ საწყალი პატარა ფილიპე უღედოთ უნდა გაიზარდოს? ეს საშინელებაა, ეს ხომ შეუძლებელია!

ფრ. კეტ. მაშ რა ვქნა; დედი? სულელი და ჰკვა მოკლე ქალი რა დედაა? ან ბავშვს რა შეემატება ჩემისთანა სულელი და უგონო ადამიანისაგან!. ბოლოს ხომ მეც დავრწმუნდი რა არარაობას წარმოვადგენ... ისინი ყოველ დღე ამას მიმტკიცებდნენ. მადლობა ღმერთს, მიმიყვანეს იმ რწმენამდი, რომ მე რაღაც უბადრუკი, საცოდავი არსება ვარ, ასე რომ ჩემი თავი მევე... შემაძულეს... არა, არა წავალ აქედან!

ფრ. ფოკ. კეტე, ერთი იფიქრე... მიატოვო ქმარი, ბავშვი... გემუდარები სახელითა უფლისა, ღვთისა ჩვენისა იესო ქრისტესითა!

ფრ. კეტ. და განა იოჰანესი ოდესმე მაინც იყო ჩემი? განა ის მე როდისმე მეკუთვნოდა? სრულებითაც არა! პირველად ის თავის მეგობრებს ეკუთვნოდა, ეხლა კიდევ ანნა დავატრონა. ჩემით არასოდეს კმაყოფილი არ არის, ჩემი არაფერი მოსწონს. ვწყველი ჩემი გაჩენის დღეს... კმარა, მეყოფა, მომბეზრდა ეს უბადრუკი სიცოცხლე.

ფრ. ფოკ. (ზეშთაგანებულსაგით ექსტაზში მოდის. თვალები უშტერდება და შეჯვარებს, სასეზე ხან უკეთუღი ფერი გადაჰკრავს და ხან წითელი) აი ჰხდავთ?! ჰხდავთ? (წარეულ სიფრტეში იფურცება). ეხლა ხომ დარწმუნდით იმაში, რასაც მე გეუბნებოდით. მე ვამბობდი, რომ ჩვენი სახლი, საიდანაც თქვენ უფალი ღმერთი გააძვევთ, შეიძლება ერთ ღამეს დაიფუშოს მეთქი!.. დიახ, ნუ იქსაქსებით!.. განა მე მართალი არა ვარ? რაო? მე რას ვამბობდი? პირველად უარსჰყოფდით ღმერთს, მერე, მერე... ფიცის გატეხას... მერე... კეტე..

ფრ. კეტ. (თითქმის გული უწუნდება) ნუ დედი, ნუ ამბობ, ნუ, ნუ!..

ფრ. ფოკ. კეტე... გული გაიმაგრე... წავიდეთ ვილაც მოდის (კეტე საწოლ ოთახში შეუყვს. იოჰანესი შემოდის შემოხანდიდან, ფრანუ ფოკერატი საწოლ ოთახის კარებს გამოაღებს)

ფრ. ფოკ. რას იტყვი, ჩემო კარგო?

იოჰან. რა მოხდა, დედი?

ფრ. ფოკ. არაფერი, შეილო! (იოჰანესი თვალებით მაინც ეკითხება) შენ რა გეგონა?

იოჰან. არა, არაფერი, მხოლოდ მე მეგონა .. რომ შენ... სწორე გითხრა, არ შემიძლიან მოვითმინო, როდესაც მზვერავენ და მითვალთვალებენ..

ფრ. ფოკ. შეილო, შეილო!.. მადლობა ღმერთს, რომ ზამთარი მალე დადგება: შენი სულიერი მდგომარეობა ძალიან საფრთხეშია... მოსვენება გეჭირვება..

იოჰან. რასაკვირველია, რასაკვირველია! ყოველთვის თქვენ უკეთ იცით მე რაც მესაქიროება,

ფრ. ფოკ. კეტეც ვერ მოღონიერდა, არ შეუძლიან, როგორ შეჰფერის ისე პოეკი-დოს საქმეს..

იოჰან. ანნა ამაში კი სრულებით ხელს ვერ შეუშლიდა.

ფრ. ფოკ. თუნდა ეგრეც იყოს. მაგრამ აი მე დავებრდი... ძალიან გულით მინდა ყველაფერი გავაკეთო, მაგრამ ჯანი აღარ მომდევს; პატარა კი აღარა ვარ....

იოჰან. არც ძალიან საქირია, რომ წყლებს იწყვეტამდეთ—ამისათვის მოსამსახურე გვყავს. მე ეს ბევრჯელ მითქვამს.

ფრ. ფოკ. მაგრამ ფრეილინსაც კი ეღროება რომ საქმეს შეუდგეს.

იოჰან. თავისი საქმისა მან თვითონ იცის.

ფრ. ფოკ. არა, მე არ გეთანხმები. ყველაფერს საზღვარი უნდა ჰქონდეს. გადაჭარბებული არა ვარგა რა. ეყო რაც აქ დარჩა.

იოჰან. საით გადაჭარავ? არ მესმის სწორე გითხრა, იმდენათ უცნაურია..

ფრ. ფოკ. შენ თურმე აპირებ სთხოვო ფრეილინ მაარს, რომ კიდევ დარჩეს ჩვენთან და...

იოჰან. დიან, ვაპირებ... და უეჭველად კიდევაც ვთხოვ, რომ დარჩეს. უსათუოდ... მერე შენ რა გაქვს ამის საწინააღმდეგო?

ფრ. ფოკ. (ემუქრება, თითხ ცხვირ წინ უქნევს) შვილო, შვილო!..

იოჰან. ეჰ, დედი, ეგ მეტის მეტია.. ღმერთო... ასე გონია რომ დანაშაულობა ჩამედნოს!.. ის კი არა...

ფრაუ. ფოკერატი. (შოკატუნებით ტკბილად). შვილო, შენ სიცოცხლეში ერთხელ მაინც გამოიჩინე კეთილგონიერება!.. ყური დამშვიდებით დამიგდე.. გამოგონე! მე ხომ შენი დედა ვარ! მთელ ქვეყანაზედ არ მოიძებნება იმისთანა აღამიანი, რომელსაც შენთვის ჩემზე მეტი სიკეთე ემეტებოდეს. ყური დამიგდე, მე ვიცი რომ შენ პატიოსანი კაცი ხარ.. მაგრამ ჩვენ ყველა ხალხი ვართ აღამიანები, სუსტი არსებანი... ჰანეს, კეტეც ტყუილ-უბრალოდ სწუხს და..

იოჰან (იღინის) ნუ გეწყინება, დედი, რომ ვიცინი, სხვა არაფრის თქმა არ შემიძლიან, მეტი სასაცილო რამაა.

ფრ. ფოკ. შვილო, შვილო, შენზე უფრო ძლიერები გაბმულან მახეში.. გონს მოხვალ. მაგრამ გვიანდა იქნება.

იოჰან. ეჰ, დედი თუ გინდათ, რომ ცოტადენი გონება მაინც შემრჩეს, ასე ნუ ამიხირდებით, გუნებას ნუ მიფუქებთ. გზას ნუ მიხლართავთ. ძალით თავზე ნუ მახვევთ იმას... ნუ მელაპარაკებით იმისთანა დამოკიდებულობაზე, რაზედაც არც კი მინდა რომ ვიფიქრო. გთხოვ, ბეჯითად გთხოვთ, მაგას ნუ შერებით!..

ფრაუ. ფოკერატი. ჰანეს, შენ უკეთ იცი, როგორც უნდა ჰოიქცე, მე მხოლოდ ამას გეუბნები—გაფრთხილდი! (ფრ. ფოკერატი გადის საწოლ ოთახში, შემოდის ანნა).

ფრ. ანნა. (იოჰანეს რომ შენიშნავს) ბატონო ექიმო! (მიდის იმ სკამთან, რომელზედაც იმისი ნივთები აწევია, აიღებს პალტოს და ჩანძმას დააპიკებს) დროა მოვიმზადო.

იოჰან. (მიიარბენს და ჩანძმას შეეღის) თქვენ მაინც გინდათ წავლა?

ფრ. ანნა. (პალტოს დიღებს იკრავს). მალე გამომიგზავნით რასაც დაპირდით?

იოჰანესი. რასაკვირველია, არ დამავიწყდება.. აი ერთი რა, ანნა, მე უფრო დავარხინდებოდრ, თუ რომ მეგობრობის ნიშნად ნებას მომცემდით... (ფუღს აძღვეს)

ფრ. ანნა ეს შეურაცხობოფაა. ბატ. ექიმო!

იოჰან. მაშ კარგა. ამის შესახებ კრინტს აღარ დავძრავ, მაგრამ ამისი პირობა უნდა მომცეთ, რომ გაქირვების დროს ჩენც ნებას მოგვცემთ დაგეხმაროთ...

იოჰან. (საწოლ ოთახში შესძახებს) დედი! კეტე! (კეტე და ფრაუ ფოკერატი შემოდის).

ფრ. ანნა. (ფრაუ ფოკერატს ხელზე ჰკოტნის) ათას მადლობას გაძღვნიო! (ანნა და კეტე ერთმანეთს მხურვალეთ გადაეხვევიან) შენი ქირიმე წერილი მომწერე ხოლმე.

ფრ. ფოკ. უფალმა ღმერთმა ყოველივე სიკეთე მოგანიქოს..

ფრ. კეტ. და იცოცხლე! (ტარის) იცოცხლე ბედნიერად და... (დაჰარავს ველარატკილეებს და ქვითინებს, იოჰანეს ანნას საკგოიყო მიჰქვს კეტე და ფრ. ფოკერატი აიღებენ -ვი

რანდამდის. იქ ისინი შემოკრებიან ბრუნს ოცის ემშვიდობება ანას, უგუჯანი ეთხოვებიან, კეტე, ფრანუ ფოკერატი და ბრუნნი ვერანდაზე რჩებიან, კეტე ცხვირისასოცს უქნევს. შემდეგ უგუჯანი ოთახში ბრუნდება.

ფრ. ფოკ. (ამშვიდებს კეტეს, რომელიც ჩუმთა სტიმის) კარგი, შენი ქირიმე, კეტე-გეყოფა, ნუ სტიროი.. არა უშავსრა, ახალგაზ-დაა. დარდას და მწუხარებას აიტანს.

ფრ. კეტ. რა სანახაობა აქვს? რაღაც-ნაირათ შემზარავი. ეტყობა რომ ცხოვრებაში ბევრი ვარამი გამოუტლია..

ფრ. ფოკ. კეტე, არც ჩვენ გვიშლია ვარდები ფეხ ქვეშ.

ფრ. კეტ. ოხ, რამდენი დარდა ცხოვ-რებაში, რამდენი მწუხარება! (სწრაფ ოთახში გადის, მცირე ხანს სიჩუმეა).

ფრ. ფოკ. ბულიონიც რო არ დაუღვივია! (ფინჯანს იღებს და გასვლას აპირებს, მაგრამ შედგება ბრუნის წინ) ბატონო ბრაუნ, იცით რა გითხრათ? ამ უკანასკნელ წამებში საშინე-ლი მდგომარეობა განვიცადე. (შემდეგ გადა-სდგამს კიდეც ორ ნაბიჯს, მაგრამ იმდენად სუ-სტდება, რომ იძულებული ხდება ჩამოჯდეს) მხოლოდ ესლა, ესლა ვიგრძენი. სულ ერთიან დაჩქარებული ვარ, მთელი სხეული მტკიავა..

ბრაუნ. ფრაუ ფოკერატ, განა ასეთი არა ჩვეულებრივი რა მოხდა?

ფრ. ფოკ. მადლობა ღმერთს, თუ ამით გათავდება ყველაფერი—ხმასაც აღარ ამოვი-ღები! ღმერთი უფალი დაგვეშუქრა.. და... მე.. მე მიღხვდი ამ მუქარას.. თქვენც ურ-წმუნო ხართ, დიახ, დიახ, ბატ. ბრაუნ; ერ-წმუნეთ მოხუცს, დიდათ გამოცდილ, დედა-კაცს! უღვთოდ ნაბიჯის გადადგმა არ შეიძლე-ბა: ადრე თუ გვიან წაიბოროტიკებს და წაიქცე-ვა!.. (სიჩუმე) დიახ, უიმისოთ აღამიანს ჰგო-ნია—უსაზღვრო სიერცეში მიფერინავო (უნდა ადგეს, მაგრამ ძალა არ შესწევს) ვინ იცის ყოველივე ეს რითი გათავდება?.. (შემოსვლა გაჩვენებულ გარეგანს) ე მანდ კიბეზე ვინ მოდის? ახ, ჰო, სულ გადამაფიწყდა, რომ დღეს სარეცხი გვაქვს. გოგოები სარეცხს აღბობენ. მადლობა ღმერთს, ესლა კი დავ-მშვიდდებით და შეიძლება საქმესაც ხელი მოვკიდოთ. (სიჩუმეა მცირე) იოჰანესსა მეტის

მეტი კეთილი გული აქვს და თანაც საშინე-ლი პატიოსანი კაცი, მაგრამ აი სადამდის მიადრია, რადგანაც მარტო თავისი თავისადა ძალღონის იმედი ჰქონდა. ან ესლაც როგორ სიტყვებს ამბობს?! მე საქმის სარწმუნოება მაქვსო, ჩვენ კარგათა ვხედავთ—სად მიყავს კაცი ამისთანა შეხედულებას!.. ღმერთი უფა-ლი ერთი შებერვით ჰფუნკავს სათამაშო ქა-ლადებისაგან გაკეთებულ მის ხუხულას!.. (იოჰანესი შემოდის გარეთ კარებიდან, გაწითლე-ბული და დაჩქარებული)

იოჰან. ბავშვებო, აქავე რჩება!

ფრ. ფოკ (გერ მიმხედვარა) ვინა?.. ჰანეს, ვინა რჩება?

იოჰან. ერთი ორი დღით კიდევ რჩება... დედი... ვინა და... ფრეილინ ანა, რასაკვი-რველია...

ფრ. ფოკ. (ზარდაცემული) ფრეილინ ანა... რჩე... სად არი?

იოჰან. თავის ოთახშია. რა არის შერე აქ გასაკვირველი?

ფრ. ფოკ. ამასაც მოვესწარით...

იოჰან. თუ გიყვარდეს, გთხოვ ტყუილა უბრალოთ ერთ აყალ-მაყალს ნუ ასტეხ...

ფრ. ფოკ. (წამოაწევს, ბრძანების კიდეით) ჰანეს, გამიგონე (დაბეჭდობით) მე შენ გეუ ბნები: მაგ ქალს აქ საქმე არა აქვს... მაგნ ესლავე, ამ საათში უნდა დასტოვოს ჩვენი სახლი! ამას მე მოვითხოვ!..

იოჰან. დედი, კარგი, მაგრამ ვინ არის აქ ბატონ-პატრონი?

ფრ. ფოკ. შენ! მე ეს კარგად მახსოვს. აქ პატრონია ის კაცი, რომელსაც თავისი მოვალეობა დავიწყებია, დიახ, დიახ. სიტყ-ვაც ხომ გადმომკარი, და ესლა, რასაკვირვე-ლია... შემძლიან ჩემი ალაგი მაგ ქალბა-ტონს დავუთმო!

იოჰან. დედავ! შენ ისე ლაბარაკობ... ფრეილინ ანაზე... იმ კილოთი... მე მაგის ნებებს არ მოგცემ...

ფრ. ფოკ. შენ კიდევ იმ კილოთი ელა-პარაკები დედა შენს, რომ მეხუთე მცნების წინააღმდეგა სცოდავ.

იოჰან. დედი, ვეცდები თავი შევიკავო, მაგრამ წარმოიდგინე, როგორია ჩემი სულიერი მდგომარეობა... არ ვიცი სწორეთ რას ვიზამ... თქვენ იმ საქციელამდის შეგიძლიანთ მიმიყვანოთ... შემდეგ საქმის გამოკვება შეუძლებელი იქნება.

ფრ. ფოკ. ვინც თავს იკლავს, ის შეჩვენებულია ამიერიდან უკუნისამდე.

იოჰან. სულ ერთია! ამის გამო მაინც არის პატარა.. ფრთხილათ იყვნეთ.

ფრ. ფოკ. ხელები დამიბანია! მე ეხლავე მივდივარ.

იოჰან. დედავ!

ფრ. ფოკ. მე, მე უნდა ვიყო აქ და ან ვე ქალბატონი!..

იოჰან. დედი, შეუძლებელსა სთხოვლობ! ძლივს დავიყოლიე შეეცვალა თავისი გარდაწყვეტილება და ეხლა... მერე მაგ ქალის თვალში მე რაღა ვიქნები?.. არა, არა, სიკვდილს ვამჯობინებ...

ფრ. ფოკ. (უცბად სტვლის გახდა წვეტიანებას) მაშ თუ არა, წავალ და ვეტყვი იმ ქალს ჩემ შეხედულებას. საზიზღარი კონტაპრუუა... ძალიან ადვილათ მოახერხა შენი ბადეში გაბმა...

იოჰან. (წინ უდგება) დედა, შენ მასთან ვერ წახვალ! ის ქალი ჩემი მფარველობის ქვეშ არის და ამიტომ მე არვის ნებას არ მივცემ უშვერ საქციელით შეურაცყოფ მიაცუნოს მას.

ბრაუნ. ჰანეს, ჰანეს!

ფრ. ფოკ. მაშ ასე? ძალიან კარგი. ეხლა კი მშვენიერადა ვგრძნობ სადამდის მიღწივ, (გადის შემოსასვლელ კარში)

ბრაუნ. ჰანეს, ეგ რა დაგემართა?

იოჰან. თავი დამანებეთ!. თქვენ მე ჯერ არს მაცვით..

ბრა. ყური მომივდე, ჰანეს, იქონიე მცირედი კეთილგონიერება, გახსოვდეს, რომ შენ წინ ბრაუნი სდგას.. მე არავითარ ქადაგებას არ დაგიწყებ.

იოჰან. აი, ჩემო მეგობარო, ის, რასაც თქვენ ამბობთ, გონებრივი როსკიობა, გონებრივი არარაობა... მე საშინლათ ვიტანჯები ამ ქვეყნისაგან. კმარა! ხმა, კრინტი აღარავინ ამოიღოთ!

ბრაუ. ჰანს, პირიქით, შენ უნდა ილაპარაკო; საქმე იმ ნაირათ არის მოწყობილი, რომ მოვალეც კი ხარ ილაპარაკო... პატა დამეშვიდო, გეთაყვა.

იოჰან რა გინდა გაიგოთ? რა ბრალსა გვდებთ? მე დიდი წინააღმდეგი ვარ იმისი... რომ თავი ვიმართლო... ჩემი სიამაყე მაგის ნებას არ მაძლევს, გესმით? მძაგს!.. ამაზე ფიქრიც კი მძაგს...

ბრაუნი. გამიგონე, ჰანეს, მე ხომ სრულიად ფხიზლათ ვუყურებ...

იოჰან. როგორც გინდა ისე უყურე, ეგ ჩემი საქმე არ არის. მაგრამ შენს შეხედულებას გამოსოქვამ იმისათვის რომ, ყოველი შენი სიტყვაებაში შემოკრული წკვპლაა...

ბრაუნ. ჰანეს, დამეთანახმე, რომ ცეცხლს ეთამაშები.

იოჰან. მე არაფერში არ მინდა დაგეთანხმო!.. ჩემი დამოკიდებულება ანანსთან თქვენთვის მიუწლომელია.

ბრაუნ. ამას ხომ უარს ვერ ჰყოფ, რომ შენ ვალად გადევს ზოგიერთი მოვალეობანი ოჯახის წინაშე.

იოჰან. შენ კი შეგიძლიან იმისი უარის ყოფა, რომ მე ზოგიერთა მოვალეობა ჩემი თავის წინაშეც მაძევს?

ბრაუ. მაგისი თქმა აზრათაც არ მომსგლია. რა არის მოვალეობა? შენ მხოლოდ გაითვალისწინე შენი საქციელი აი საქმე რაშია: ან ფრეილინ ანნა უნდა იყოს და ან შენი სახლობა...

იოჰან. ყური მომივდე. შენ მგონია გადაირიე. რისთვის გინდა ის მდგომარეობა მომახვიო თავზე, რაც სრულეებით არ არსებობს. რასაც თქვენ ამბობთ სიცრუეა. ჩემთვის სრულიად საჭირო არ არის, რომ ან ერთი და ან მეორე გარდაწყვეტილება მივიღო. მე ანანსთან სრულიადაც ის არ მაერთებს, რაც კეტესთან. ეს დამოკიდებულებანი ერთი

სამნი ძმანი

სიმბოლური სურათი-ახათეოზი. იდეა ს. ერთაწმინდელისა

სურათი პირველი

მოცობა

მშვენიერად მოთულ დარბაზში, მაღლობ ადგილზე სხედან მეფე, ბურჟუა და თავადი მოქიფენი ქალებში და მღვდელი მდგომი მეფის უკან ლაღად სით იყურება მაღლა და ხელნი მფარველად გარდუფარება მოზეიმეთათვის. დაბლა-კი მათი მცველი ჯარისკაცი თხოვნით მოსულ გოგისა და მუშას ებრძვის. ცალი ფეხი დაუდგავს ნამგლით ხელში ნახევრად წაქცეულ გლეხისათვის და ხიშტს უღერებს უროთი შემომტევე მუშას. მოზეიმებთან სინათლეა, დაბლა-კი ბნელა. სცენის მეორე ნახევარ მხარეს მოსჩანს ქარხნის ბუნარი და შორს მთები. კულისებში იკითხება; შეიძლება სიმღერითაც:

მეფობს მოცობა, სიკვდილი, გლოვა,
 ზემობს მეფე და მდიდართ გრფა.
 ძმანი-კი ურთ-ერთს ეომებიან,
 და მტარვალს მსხვერპლად ეწირებიან.
 მზე მოკლვარე ზემოკელთ წნათობს,
 დაბლა-კი ბნელა და არა მსწვალობს.

ფარდა

ერთობა

სურათი მეორე

იგივე სურათი. მეფე მრისხანედ ფეხზე მდგომია, თავადი ხანჯალზე ხელ-გაკრული, ბურჟუა დაღონებულნი. მღვდელი დახოქილი, გულზე ხელებ გადაჯვარე-ზინებულნი ლოცულობს. ქალნი დამფრთხალნი არიან მეორე მხარეს, მათგან შეუმჩნევლად სცენის სიღრმეში. მუშა, გლეხი და ჯარის-კაცი ძმობილდებიან, მთებს იქიდან ამოდის ალიონი. კულისებში ისმის საღამურის ჭენესა და ხარის რევა. თან იკითხება:

სიბნელეს სტუფარცნა ალიონმა თავის ისარო და განათა ან-მარე—ისმის შორს ზარი...
 წალობით მძინარეთ გადაჭკოცნა—ტრფობა დაუწოა,
 და საღამურმაც სიუვარულის სმები აუწოა.
 მათ მოკვანდათ, შორს, მთებს იქით თავის სოფელი,
 სადაცა იუენენ ურთ-ერთისა კარგის შოფუფი...
 და ძმებმაც იგრძნეს შეცდომანი—ძმობილდებიან,
 ქვეყნის დამღუპავთ ტყვედღის რისხვით ემუქრებიან.

ფარდა

სურათი მესამე

თავისუფლება

იგივე სურათი; ბრწყინვალე დღეა. ერთმანეთზე ურთიან მეფე, ბურჟუა და თავადი. ხედ ცალი ფეხით შემდგარან სამნი ძმანი გამარჯვებულნი. გლეხი მუშაში წითელი დროშით და ნამგლით ხელში. ერთის მხრით მუშა უროზე დაყრდნობილი მარჯვენა ხელით და მარცხენათი უჭირავს ჩირალდანი. მეორე მხრით ჯარის-კაცი თოფით ხელში და მეორე ხელით დროშის კალთას შლის. ქალები ერთი მხრით გარბიან. მეორე მხრივ გარბის მღვდელი თან უკან იყურება წყველით და ხელს იფარებს სახეზე. კულისებში-კი იკითხება:

ქა, სამნი ძმანი, გმირო სსმებს!
 ვინც გამოსცადა ბეგრი წამებს!..
 და ადასრულა წმინდა ადამიანი
 დააგუგუნა მძლეუელი სმანი.
 ასწია მადლა დროშა ერთობის,
 თავისუფლების და ერთა ძმობის
 ...და ძიხსა ფოფხვენ ძველნი ბატონნი,
 შეჩვენებულნი, კატვან მარტონნი.
 (ისმის „მარსელიოზა“.)

ფარდა

ბედნიერება და უბედურება

აღმინი როგორ უნდა შეხვდეს ბედნიერებას ანუ უბედურებას?

ფიქრობთ: ორივეს ზომიერად.

არც ერთმა არ უნდა აიტაცოს, ოორემ უმაღლ ბედნიერებას დაკარგავს

ამის მაგალითი ბევრია.

მოვიგონოთ ამ ზოლო ხანებში ამოღებული ნიქიერი ხალხი, რომელსაც ღროვებით ბედნიერნი ატაცებულნი ისე დასცინოდნენ, რომ ზოგჯერ მაიმუნებსაც ამგზავსებდნენ. ეს ხალხი უძველესი და ძლიერი ნიქის ერი, აღმოსავლეთის მკვიდრნი აზიელნი, იგვე ამზიელნი, მზის უბნელნი იაპონელნი.

რუს-იაპონელთა ომამდე მათი უჩინარობა, შემდეგ კი—დღეს—მათი საჩქაროდ ამალღება კაციობრიობას აოცებს და მომავალ-

ლიც მათ უქადის ცამდე ამაღლებას, როგორც ცისკარელებს ანუ მზის უბნელებს.

ზომიერი მოქმედება უბედურებისა და ბედნიერების დროსაც, — აი მათი მცნება,

იმათი სახმარი სიტყვანია მომავალის საწურთენლოდ; მოთმინება ცხოვრების საძირკველიაო, მამლის ნისკარტი ხარის კულზე მძლავრიაო და სხ.

როცა მშვილობიან ჩინეთს რვა რჩეული სახემწიფო შეესია გერმანელ გენერლის მეთაურობით, ყოველი გაზეთის ფურცლებზე პირველად მათს მოქმედებას ვეძებდით. ხშირად წაგვიკითხნია მათი უზენაესი ვაჟაკური სახელი, მთავარსარდლისაგან დაწერილი: მთელ დელამიწაზე იაპონიის ჯარს ჯარიარ შეედრებაო.

ერთხელ შემთხვევით ბაზარში რაღაცენი ეკაბეკად შევიძინე იაპონიის მეფე-დედოფლის სურათები. ღრმად ჩაფიქრდი მათს სამეფო-სადედოფლო ნიშნებზე: ორთავეს ერთი ნიშანი ჰქონდათ, ყვავილის მგზავსი ვარსკვლავი მარცხენა მკერდზე.

ამ საუცხოო ბრწყინვალე ნიშნებმა მომაგონეს ჩვენი დღესასწაული, 25 ქრისტეშობის საღამო, ყმაწვილებისაგან მოლოცვა: აღმოსავლეთით განჩნდა ვარსკვლავი და ამ დღეს იშვა მეფე ღვთაებრივიო, ქვეყნისა ცხოვრებისა გამასწორებელიო, რომელიც უგზურმა და შურით გაჟღენთილმა სამღვდლოებამ და საზიზღარმა მთავრობამ ეკლის გვირგვინით დააჯილდოვა.

მაგრამ უგზურნი მეფენი, ყოფილნი და დღესანი, დაემხნენ, ხოლო წმინდა სისხლით დანამული ეკლის გვირგვინი საუკუნო გვირგვინი შეიქმნა ყოველ მაშვრალთა მხსნელისა.

ახლა მოგახსენებთ იმ მზის უბნელების დროებითი მეფის იმ დროინდელ ბედნიერებასა და ძლიერებას, რომელმაც პატივით იკისრა ზღვისა და ხმელეთის აღლოუმზე მთავარსარდლობა: 1) დაამარცხა უძველესი და მრავალრიცხოვანი ერი ჩინეთისა, 2) მათზე ძლიერი დიდებული რუსეთი, 3) გამართა გენერალური აღლოუმი 120 ათასი ლაშქრისა, ერთად შეათამაშა, როგორც თორმეტი ძმა სამშობლოს სახსენლად ერთგულად შეფიცული,

რითაც ყოველ დიდ და პატარა სამეფოებსა თუ საპრეზიდენტოებს შიშის ზარი დასცა. შეშინებულნი კრძალვით შეეკითხნენ: ვისთვის ემზადებო? კორეის დასამზვიდებლადაო, მიუგო. ჩვენის აზრით-კი ეს ძლიერი მზადება იყო ამერიკის წინააღმდეგ.

იგი დღევანდელ ომსაც მოთმინებითა და ზომიერად შეწყურებს თავის სასარგებლოდ, ახია ჩვენ გვესაჭიროება და დაგვიცალეთო.

საქმიდან ჩანს რომ იგინი არც ბედნიერებას იქადიან, არც უბედურებას, არც ვისმეს დასცინინან...

და არც ჩვენ უნდა დავსცინოდეთ ერთი მეორეს რადგანაც დროებითა ყველა: ბედნიერებაცა და უბედურებაც. თქვენ თუ გუშინ გისწავლიათ ორი ანბანი, ისეთებიც არიან, რომელთაც თორმეტი ენის ანბანი იციან. ცაში, ზღვაში ზღვის ქვეშ დასცურაენ, ხმელეთზედაც ჩვენზე კარგად დადიან, ძველის მეცნიერების ყვავილები თავიანთ ქვეის კალათში დაუკრებიან, თავისი მრავალი მცნების ყვავილებიც რიგი გაშლილი აქვს რიგიც ქუის უჯრედებად და გამოიციკრიბიან...

აღარ დასცინოთ თქვენზე ნასწავლს, სწავლასთან ბუნებით დაჯილდოვებულს, თორემ ინანებთ...

გიორგი ნ. სხირტლაძე

მარტის 20-1917 წ.

ეროვნული თეატრი

ოდესღაც იყვევ ცრუ მოკამათენი, სიტყვის დიდი ოსტატი. ლაპარაკობდნენ მხოლოდ იმისთვის, რომ ელაპარაკნათ. მათს სიტყვასა და ნალაპარაკვეს სული, ცხოველი აზრი არა ჰქონია ხშირად მართლსაღაც-კი ბურთს ჩასჩრიდნენ, მაგრამ მაინც ცრუ მეტყველნი იყვნენ.

სწორედ ეს ცრუ მეტყველნი მომაგონდება ხოლმე, როდესაც ჩვენი სცენის ჩამორჩენასა და მის ირგვლივ შეგროვილ ცრუ ხელოვანთ დავხედავ.

ყალბი მოძრაობა, ყალბი სიტყვა, ყალბი გამოხედვა, ყოველივე ყალბი...

და ეს სიყალბე მის მქნელთ ისე გამოაქვთ, როგორც ხალხი ოქრო, ვითარცა ექვ-შეუვალი ქეშმარიტება.

ყოველივე ძველი და მტკრიანი,—ახალი კი არსადა სჩანს.

ჩვენი საზოგადოებრივი ცხოვრება კი წინ მისწრაფის, განახლებას ეტრფის.

ეროვნული თვით შემცნება თანდისთან იზრდება.

ნიადაგი ეროვნული აღორძინებისა უკვე გაპოხიერებულია, თესლია საქირო, თესლი მოუმცდარი, რომ ჩვენმა შეკბამ, ჩვენმა თვისებებებამ ფესვი გაიღვას, კუკური ამოიყაროს.

ამის ნაცვლად კი რას ვაწოდებთ ქართველის სულსა და გულს?

მარტოდენ სიყალბეს. ხედავ კერძი უცხოა, საფანელი ჩვენებული, სული და გული სხვისია? გარე სამოსი ჩვენებული.

ლაპარაკი ქართულია, სახელი ქართულია, გარეგნობა ქართულია, შინაარსი-კი?.. ვინ იცის სადაური.

მკვდარია, მკვდარი ქართული თეატრი... ასევეა მწერლობა, მცირე გამოჩაყლის გარდა.

მიზეზი?

მიზეზი ყველამ უწყის. ის გახლავთ, რომ სამშობლო ნიადაგს მოწყვეტილი ვართ.

ქართულად დაწერილ პიესებში იშვიათად თუ შეხვდებით ქართველის სულს, ქართველის ღიმილს, ქართველის სულის კვეთებას, ქართველის ცეკვას, სიმღერას, და სხ.

თითქო ქართველი დრამატურგი მშობელი ერის ცხოვრებას კი არ გვიხატავს (როგორც ნეტარ ხსენებული ასიკო ცაგარელი პირველ ხანის პიესებში) არამედ უცხო ცხოვრებას, უცხო ქვეყნის შვილთ ქართველის სახელებს არქმევს, ქართველის სამოსელს აცმევს და ისე გამოჰყავს სცენაზე.

ქართლ-კახეთში, გურია-სამეგრელოში, რაჭა-ლეჩხუმში, ჩვენის სამშობლოს სხვა კუთხეებში ჯერ კიდევ არ გამქრალა ჩვენებული ეროვნული ცეკვა-სიმღერებით, სხვადასხვა საღებინო საქორწინო თუ სხვა დროს გასტარებელი, ადათ ჩვეულებანი,—რომელიმე მათგანი გადავიღეთ სათეატრო ნაწარმოებში? ან სულ არა, ან იშვიათად და ცალკერძ. დროა-ჟამი კი მათ აქრობს.

ქართველი დრამატურგი ეროვნული ცხოვრების—ხალხურ თვითშემოქმედების—ამ წყაროს უნდა დაეწაფოს, მუნ გაღებულნი მარგალიტები ამოჰკრიბოს მშრომელი ერი მას დაეწაფოს...

ვისაც უფრო მეტად უყვარს ეროვნული სულიერი კულტურა და ჩვენი ერის ნამდვილი საძირკველი. ხალხი, ის ამ ხალხის თვითშემოქმედებას სახელმძღვანელოდ გაიხდის, გაამრავალფერადებს, ხელთ უქმნელ ძეგლს შექმნის და ქართულ თეატრს ნამდვილ ეროვნულ სულს შთაბერავს. — **იოს. იმედაშვილი**

ს რ ე ტ ი

ტურფა ბუნება ქალწულივით მინაზებული ვის არ ამღერებს და უღერებს ბარბითვით გულს? ხავერდის სუფრა გაუშლია ნანატრ გაზაფხულს, ყალამქრის მგზავხად მოკაზმული და მოქარგული.

მას გარს უვლია მრავალ ფერი ვარდ-ყვავილები, ვარდ-ყვავილები გარს უვლია ლამაზ არშიად. ახ, ნეტავ სატრფოს არ ვხვდებოდე აქ ასე ხშირად, ნეტავ გულის სწორს არ ხედავდენ ჩემი თვალები!..

ის ლამაზია, ვით ბუნება მინაზებული, ტურფა, ნარნარი და ხმა ტკბილი ვითა ბულბული, ეუთუნა ეშხით კაბუკ მგოსნის დამათრობელი.

და მეც მიყვარდა ისე, როგორც შემყვარებია თავისუფლება, როს უზომოთ მომწყურებია— ძველი სატრფო და მეგობარი, ჩემი მგომბელი!...

ქნარი.

შარდა

წარღვის ამბავი, მკითხველნო,
გაგეგონებათ ძველათა,
სადგომიც, რომლით ნოეცა
გადარჩა უვნებელათა.

და ამ სადგომის სახელი
ისე გაყავით წვრილათა,
რომ ოთხ მარცვალში პირველი
მე შემახვედროთ წილათა.

ეხლა გთხოვთ რა მომინახოთ
სახლში ისეთი ცხოველი,
წუწვი და დაუნდობელი,
თაგვებსაც იქერს რომელი.

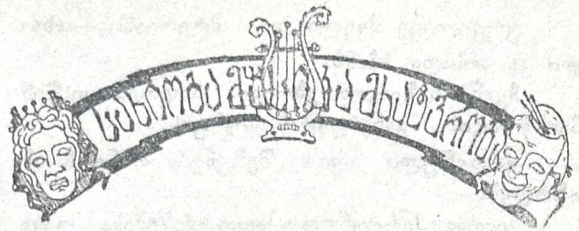
სახელს აქვს ოთხი ანბანი,
ორ მარცვლისაგან შესდგება
შუა გასჭერით, მეორე
შარადას გამოადგება.

და ეს მეორე პირველთან
ისე ჰყავთ მინაკოსია,
რომ გამოვიდეს ცნობილი
ქართველი კრიტიკოსია,

სახელი მწერალ-მოღვაწის,
ღირსი მამულის შვილისა,
მოტრფიალე და მოსარჩლე
თვისის სამშობლო ტბილისა,

მან ბურთი წვერ-კომისრობის
ხომ გაიტანა ლელოზე!
და ვნახოთ, რასაც წარმოსთქვამს
დაჩაგრულ საქართველო!

ვარდენ ლვანკიელი.

სოფ. ამბროლაურში (რაჭა) კვირას
23 ივლისს, ადგილობრივ სტენის მოყვარეთ,
წარმოდგინეს აკ. წერეთლის "ახალი გმი-
რი" და "ბუტივობა." წარმოდგენამ
სუსტად ჩაიარა, მეტადრე "ახალი გმირის"
პირველმა და მეორე მოქმედებამ. რეჟი-
სორის ხელი სრულიად არ ეტუობოდა, კრიმი
და ტანისმოსი შეუფერებელი იყო, მოთამაშეთ
როლები ვერ შეეთვისებინათ. გამონაკლისი შე-
ადგენდნენ ქაღ. ნატ. მესხის ასული და ბ-ნი
ამბ. ჭიჭინაძე, რომელიც, ასე თუ ისე, ერჩე-
ოდნენ დაკვირვებულის თამაშით; მესხის ასულს
შეჰგეგელი ნიჭი ეტუება, სტენაზე მეტად თავი-
სუფლად უჭირავს თავი და, თუ გამოცდილი
ხელმძღვანელი ეყოლა, თვითონაც შრომა არ და
იზარა, სტენის მოყვარეთა შორის საპატიო ად-
გილს დაიჭერს. ბ-ნი სეგ. ჭიჭინაძეც გვარანი-
იმერელი იყო არისტოს როდში... წარმოდგენას
ხალხი ძალიან ცოტა დაესწრო; ეს, ალბათ, იმი-
თი აიხსნება, რომ სტენის მოყვარენი ანგარიშს
არ უწევენ ხალხის სიღიერ მოთხოვნილებას;
"ახალი გმირი" ამბროლაურის სტენაზე დადგმუ-
ლს ამ თვენახევრის წინადა, და მიკვირს, რადა
საჭირო იყო ასე ცოტა ხანში ამ პიესის გაშე-
ორება? ამისთანა სიმსახურით, ასე პიესების
დადგმით, მაინცა და მაინც, დიდ სარგებლობას
ვერ მოუტანთ ხალხს. თუ, ღმერთო შეგცოდე,
ეს თქვენი წარმოდგენები მხდლოდ ორიოდ ინ-
ტელიგენტის გასართობათ არ იმართება, თუ
მიზნად ხალხის სიმსახური გაქვთ დასახული,
ანგარიში კარწიეთ გლეხ-კაცობას, მასსას, შეუ-
წინეთ შეუფარდეთ მის მოთხოვნილებას თქვენი
მიზანი მიაწოდეთ შესაფერისი სასარგებლო სუ-
ლიერი საზრდო. საჭიროა აგრეთვე ადგილობრი-
ვმა სტენის მოყვარეებმა და აგრეთვე სხვა მოწი-
ნავე პირებმა უახრო კინკლაობას, ერთმანეთის
ქიშხობას თავი დანებონ და შეთანხმებულ მუშა-
ობას მიჰყონ ხელი; მაშინ მათი შრომა-მოღვა-
წეობა უფრო ნაყოფიერი და სასარგებლო იქნება

ჯიუტიტო

წერილს ამბები

ლოტბარი ძუკუ ლოლუა ამ მოკლე ხანში საქველმოქმედო კონცერტებს გამართავს ხორჯომს, წაღვერსა და სურამში.

სიმღერის მოყვარულთ წრის შედგენა განუზრახავს ბორჯომში სამკურნალოდ ჩამოსულ ძუკუ ლოლუას. ლოტბარი შეასწავლის განსაკუთრებით დასავლეთ საქართველოს მებრულ—აფხაზურ ხალხურ სიმღერებს.

ივ. გომართლის წერილები „საქართველოს—ტერიტორიალური ავტონომია ანუ ეროვნულ ტერიტორიალური თვითმართვლობა“ გამოცემა „ხალხის თავისუფლება“ ცალკე წიგნად გამოვიდა, წიგნაკი შეიცავს 7 წერილს (მათგან ერთი ავტონომიის სხვადასხვაობა „პირველად დაბეჭდილი), 80 გვ. და ღირს 25 კაპ. წერილები დაწერილია მეტის მეტად მდაბიურად და ყველასათვის გასაგებია

გამოვიდა ევგენი დვალის ორი წიგნაკი: 1) „საგიჟეში დაწერილი სიმღერები 11 გვ. 40 კ. და 2) „მწარე სიმღერები“ 12 გვ. 30 კ. ორივე წიგნაკს ავტორის სურათი აქვს დართული.

საყმაწვილო პიესა ს. გლახაშვილისა „ბავშვთა სამეფო“, ცალკე წიგნათ გამოვიდა შეიცავს 26 გვ. ღირს 20 კ.

ეშრ. „თეატრი და ცხოვრება“ თავისი ხარჯით გაუწერეს: 1) არჩილ კობალეიშვილმა თიანეთის სამკითხველოს და 2) ქართველ ჯარის კაცთ; 2) პოდპორუჩ. ფნჯავიძემ—ამბროლაურის სამკითხველოს.

მუშათა ხელფასის, ქაღალდისა და სხვა მასალის ფასის აწვევამ უზომო ხარჯები მოითხოვა. საქაროა ნივთიერი და ზნეობრივი დახმარება. ყოველგვარი ნივთიერი დახმარება მიიღება „თეატრი და ცხოვრების“ რედაქციაში (ბაზრის ქ. № 20, არჯევანიძის სახ. ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ), ფოსტით: Тифлис. Ред. „Театри да Цховреба“.

ღია წერილი

მრავალი კერძო ხასიათის წერილი მომდის. ყველას წინაშე ბოდბის ვიხდი, რომ მოუცლევლობისა გამო ჯერჯერობით ვერავის კერძო წერილით ვერ ვუბასუხებ. ყველას თხოვნა ანუ დავალება, შეძლებისა დაგვარად, შესრულებული იქნება.

„უცხო სიტყვათა ლექსიკონი“ შეუჩერებელივ იბეჭდება „სორაბანის“ სტაბაში. წიგნი მალე გამოვა.

ქურნალი ყველ ხელის მთმწერს უკლებლივ ეგზავნება. ვისაც არ მიუვა, ადგილობრივ ფოსტაში მოიკითხოს. თუ ფოსტაშიც არ აღმოჩნდეს, საჩქაროდ გვაცნობოს.

ისოებ იმედაშვილი

რედაქტორ-გამომც. იოსებ იმედაშვილი.

ახალი წიგნი

საქართველოს სოციალდემოკრატიულ პარტიის ორგანოს „ხალხის თავისუფლების“ გამოცემა № 1

ვ. კომართელი

საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია

ანუ
მკოვწულ ტერიტორიალური
თ ვ ი თ მ ა რ თ ვ ე ლ ო ბ ა

წიგნში მოთავსებულია: 1) ავტონომიის ანბანი სოფლის ხალხისათვის; 2) საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია, 3) ტერიტორიალური ავტონომია და კლასთა ბრძოლა (ოთხი წერილი), 4, საქართველოს ავტონომია და საქართველოს ერები, 5) მუშას: 6) სოფლის ხალხს და 7) ავტონომიის სხვა და სხვაობა.

წიგნი შეიცავს 80 გვ. მავთულით შეკანულია და ღირს 25 კაპ.

წიგნთ მოვაჭრეებს დაეთმობა: 100 ცალი—20 მან, 100 ცალი—20 მან. მსურველთ მიმართონ თბილისში „ხალხის თავისუფლების“ რედაქციაში, ბაზრის ბა არჯევანიძის სახ. № 20, ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ, მეწივნეების რიგზე. ფოსტით; Тифлис. Ред. „Халхის Тавისლფაბა“—Иос. Имедашвили.

გამოვიდა და _____

_____ უველგან ისეიდება

ფეგანი დვალის

1) საგოყეში დაწერილი სიმღერები

ფასი 40 კაპ.

2) მწარე სიმღერები

ფასი 30 კაპ.

ხელოვანი მხატვარი დ. კიკნაველიძე

ადიდებს ფოტოგრაფიულ სურათებს, ასრულებს ყოველ გვარ საქმეს (საეკლესიოს და სხ.) შენაყვეთს. ამზადებს საუცხოოდ, ფაქიზად და ღროზე. თბილისში ღროებითი მისამართი „თეატრი და ცხოვრების“ რედაქციაში (ბაზრის ქ. № 20), ბაქოში პოროხოვის ქ. № 56 შეყვეთას მიიღებს ფოსტითაც.

სასახლის ქუჩა

თავად აზნ. სახლი

ერთად ერთ რესტორან „კაფე პარიზს“ საზაფხულოდ აქვს ბალი, სადაც სუფთა ჰაერზე შეიძლება საუზმის, სადილის და ვახშმის მიერთმევა, არის ცალკე ფანჯატურები და კაბინეტები. საწოვავე საუკეთესო ღირსებისაა პატვისცემით სილ. გიგიბერია.

ქვერთული კლუბი

I კვირის პროგრამა

ორშაბათი—ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ.-50

ესაშაბათი—საოჯახო საღამო

ო.თ.შაბ.—სინემატოგრაფი. სიმებ, ორკ.

ხუთშაბ.—ქართ. წარმ. ბილეთები 50-30 კაპ.

პარასკ.—ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ.-30 კ-დ

შაბ — საღ.

კვირა — რუსული წარმოდგენა. ბილეთი 50-30 კ.

V წ. მიიღება ხელის მოწერა 1917 წლისათვის V

სათეატრო სალტერატურო, სამახტვრო წლიურ ხელის მომწერნი მიიღებენ კვირეული შუხნალი ორ პრემიას

თეატრი და სსოპრებუ

(წედიწადი მეხუთე) გამოვავ სრული პროგრამით

აკაკის „ნააჟნეზი და ბრძნული სიბჟმევი“ ავტორის სურათებით, ფაქსიმილეთი და ბიოგრაფიით.

ჭ. ლომთთიქის „ჩეული აზრები“

ავტორის სურათით, ფაქსიმ. და ბიოგრაფიით. უკვე ცნობილი რედაქციით

შუხნალი პარტიათა გარეშავ, პროგრამული მიმართულეაისა

ააუნლში მონაწილეობას მიიღებენ ჩვენი დასამაშრებული და ახალგაზრდა ნიჭიერი მწერლები: მგოსნები, კრიტიკოსები, მუსიკოსები, მხატვრები

ურნალის ვახნი ორივე პრემიით წედიწადში ღირს მ მან. ნახევარის წლით მას. 50 კაპ. თითო ნომერი უველგან 15 კაპ ფეჟის შემოტანა ნაწილ-ნაწილად შეიძლება: ხელის მოწერის დროს მ მ, 1-მასამდე—მ მ. 1-ელ ენკენისთვემდე 2 შელის მოწერა მიიღება: თბილისში, „სორაპნის“ სტამბის კანტორაში (მადათოვის კუნძული, № 1, ვორთცოვის მეორე ხიდის ყურში). ქალაქ გარეთ ხელის-მომწერთ ფული უნდა გამოგზავნონ შემდეგის მისამართით: Тифлисъ, ред. „Театри да Цхоერиа“ Индифу Имедашвили. რედაქტორ-გამომცემელი იოსება ივანდაშვილი